

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-05-87/1-T

Datum: 7. decembar 2009.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM II

U sastavu: sudija Kevin Parker, predsedavajući
sudija Christoph Flügge
sudija Melville Baird

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 7. decembra 2009.

TUŽILAC

protiv

VLASTIMIRA ĐORĐEVIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTEVU TUŽILAŠTVA ZA PONOVO OTVARANJE
DOKAZNOG POSTUPKA I PREKORAČENJE PROPISANOG BROJA REČI I
DRUGI ZAHTEV ZA UVRŠTAVANJE U SPIS DOKAZNIH PREDMETA BEZ
POSREDSTVA SVEDOKA**

Tužilaštvo:

g. Chester Stamp
gđa Daniela Kravetz

Branioци optuženog:

g. Dragoljub Đorđević
g. Veljko Đurđić

A. Uvod

1. Dana 28. oktobra 2009. godine, tužilaštvo je, pre nego što je završilo izvođenje svojih dokaza, izjavilo da namerava da podnese zahtev da se u dokazni spis uvrste dodatni dokumenti.¹ Umesto da sačeka da tužilaštvo podnese taj zahtev i reši zahtev o tim dokumentima pre nego što tužilaštvo završi izvođenje svojih dokaza, ovo Pretresno veće (dalje u tekstu: Veće) odobrilo je tužilaštvu da završi izvođenje svojih dokaza, uz naknadno rešavanje zahteva.² Tužilaštvo je stoga tog dana završilo izvođenje svojih dokaza,³ a 5. novembra 2009. godine podnelo je Zahtev za odobrenje za ponovno otvaranje dokaznog postupka tužilaštva s ograničenom svrhom da se prihvate 93 dokumenta koji su predloženi za uvrštavanje u spis.⁴ Dana 19. novembra 2009. godine branioci Vlastimira Đorđevića (dalje u tekstu: odbrana) podneli su Odgovor u kojem se protive uvrštavanju samo dva od tih dokumenata.⁵ Sutradan, 20. novembra 2009. godine, odbrana je podnela *Corrigendum* svog Odgovora (dalje u tekstu: *Corrigendum*) s manjim ispravkama koje nisu od materijalnopravnog značaja.⁶

2. Tužilaštvo u Zahtevu tvrdi da su svi dokumenti koji su predloženi za uvrštavanje u dokazni spis relevantni i da sadrže dovoljne indicije pouzdanosti i autentičnosti.⁷ Tužilaštvo takođe tvrdi da je sadržaj predloženih dokumenata potkrepljen drugim dokaznim predmetima i svedočenjem svedoka koje je Veće već prihvatilo.⁸ Zbog velikog broja dokumenata za koje traži usvajanje, tužilaštvo takođe traži odobrenje da podnese zahtev u kojem će prekoračiti ograničenje od 3.000 reči, propisano Uputstvom o dužini

¹ *Tužilac protiv Vlastimira Đorđevića*, predmet br. IT-05-87/1-T, sudski pretres od 28. oktobra 2009. godine, T. 9328-9329.

² *Ibid.*

³ *Ibid.*

⁴ *Tužilac protiv Vlastimira Đorđevića*, predmet br. IT-05-87/1-T, Zahtev tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka i prekoračenje dozvoljenog broja reči i Drugi zahtev za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svedoka, 5. novembar 2009. godine (dalje u tekstu: Zahtev).

⁵ *Tužilac protiv Vlastimira Đorđevića*, predmet br. IT-05-87/1-T, Odgovor Vlastimira Đorđevića na zahtev tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka i prekoračenje dozvoljenog broja reči i Drugi zahtev za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svedoka, 19. novembra 2009. godine (dalje u tekstu: Odgovor).

⁶ *Corrigendum* Odgovora Vlastimira Đorđevića na zahtev tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka i prekoračenje dozvoljenog broja reči i Drugi zahtev za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svedoka s Dodatkom A, 20. novembra 2009. godine.

⁷ Zahtev, par. 4-5.

⁸ Zahtev, par. 5.

podnesaka i zahteva.⁹ Veće se uverilo da je prekoračenje broja reči u Zahtevu opravdano, s obzirom na velik broj dokumenata čije uvrštavanje u dokazni spis traži tužilaštvo. Prekoračenje propisanog broja reči biće dopušteno.

3. U Odgovoru i *Corrigendumu* odbrana tvrdi da se dva predložena dokumenta – dokumenti broj 00808 i 01725 – ne mogu uvrstiti u dokazni spis bez pozivanja svedoka koji bi pružio kontekst i/ili objašnjenje.¹⁰ O tvrdnjama odbrane u vezi s ta dva dokumenta biće reči u relevantnim odeljcima u kojima će se diskutovati o tim dokumentima.

B. Pravo

4. Prema pravilu 89(C) Pravilnika, veće može da uvrsti u spis sve relevantne dokaze za koje smatra da imaju dokaznu vrednost. Po pravilu, da bi dokument čije je uvrštavanje predloženo imao dokaznu vrednost, on mora da bude dovoljno pouzdan¹¹ i relevantan¹² kad je reč o pitanjima iz datog predmeta. Strana u postupku koja podnosi zahtev da se neki dokument uvrsti u dokazni spis mora da pokaže njegovu relevantnost i pouzdanost kako bi opravdala njegovo uvrštavanje.¹³ Prema pravilu 89(D), Veće može da izuzme dokaz ako potreba da se obezbedi pravično suđenje uveliko nadmašuje njegovu dokaznu vrednost.

⁹ Zahtev, par. 2-3. V. Uputstvo o dužini podnesaka i zahteva, 16. septembar 2005. godine

¹⁰ Odgovor, par. 1, 3 i 4.

¹¹ Žalbeno veće je objasnilo da “[d]okazni predmet može biti toliko manjkav u odnosu na pokazatelje pouzdanosti da nema 'dokazne vrijednosti' te je zbog toga neprihvatljiv”, *Tužilac protiv Darija Kordića i Maria Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-AR73.5, Odluka po žalbi u vezi s izjavom preminulog svjedoka, 21. jul 2000. godine, par. 24. V. takođe *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokumentarnih dokaza, 10. oktobar 2006. godine, par. 10 (gde se citira *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-T, Odluka po zahtjevu odbrane o dokazima iz druge ruke, 5. avgust 1996. godine, par. 15); *Tužilac protiv Mileta Mrkšića i drugih*, predmet br. IT-95-13/1-T, Odluka po zahtevu Mileta Mrkšića za uvrštavanje dokumenata u spis, 21. novembar 2006. godine; *Tužilac protiv Ljubeta Boškskog i Johana Tarčulovskog*, predmet br. IT-04-82-T, Odluka po zahtevu odbrane Boškskog za izmenu svog spiska na osnovu pravila 65ter i za uvrštavanje u spis dokaznih predmeta bez posredstva svedoka, 20. mart 2008. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Boškoski* od 20. marta 2008. godine), par. 4.

¹² Odluka u predmetu *Boškoski* od 20. marta 2008. godine, par. 4; v. *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-AR73.2, Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi s pravilom 92bis(C), 7. jun 2002. godine, par. 35.

¹³ *Tužilac protiv Boškskog i Tarčulovskog*, predmet br. IT-04-82-T, Odluka po zahtevu tužilaštva za uvrštavanje u spis dokaznih predmeta bez posredstva svedoka s poverljivim dodacima od A do E, 14. maj 2007. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Boškoski* od 14. maja 2007. godine), par. 14; *Tužilac protiv Momčila Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Nalog o smernicama za uvrštavanje i izvođenje dokaza i postupanju pravnih zastupnika u sudnici, 29. oktobar 2008. godine, par. 23.

5. Poželjno je da se dokumenti ponude radi uvrštavanja u spis putem svedoka koji su u mogućnosti da iznesu komentare o njima. Iako neki dokument nije predložen svedoku koji je u njega upućen (ili u njegov sadržaj) dok je taj svedok svedočio u sudnici, to stranu u postupku ne sprečava da zatraži uvrštavanje tog dokumenta. Međutim, propust da se dokument predloži takvom svedoku je relevantan za primenu diskrecionog prava veća u vezi s uvrštavanjem dokumenta u spis. Pored toga, ukoliko je dokument i uvršten u spis, taj propust će verovatno ograničiti njegovu dokaznu vrednost.¹⁴

C. Diskusija

6. Veće će se dole u tekstu osvrnuti samo na dva dokumenta u vezi s kojima se odbrana protivi.

1. Dokumenti u vezi s kojima nema protivljenja

7. Odbrana se ne protivi uvrštavanju u spis sledećih dokumenata na osnovu toga što su, uopšteno uzevši, pouzdani:¹⁵ broj na osnovu pravila 65ter 01146, 01162, 01425, 01429, 01434, 00927, 00922, 00926, 04154, 05268, 05269, 05272, 05279, 05283, 05284, 05298, 05275, 05286, 05293, 05294, 05295, 04260, 01041, 01929, 01946, 01930, 02574, 02575, 02801, 03081, 04050, 04052, 02591, 04311, 04306, 02930, 01148, 01138, 04053, 04307, 04138, 04101, 04168, 01063, 04046, 01651, 01655, 02807, 02810, 02811, 04310, 01738, 04011, 05221, 05222, 05223, 05224, 05225, 05230, 05300, 05319, 02153, 02585, 04173, 04261, 04196, 04479, 04480,¹⁶ 05280, 05281, 05282, 05285, 05289, 05291, 05292, 05296, 05297, 05299, 00796, 00800, 00801, 04089, 04009, 01854, 01857, 02659, 02660, 02661, 02814, 04040, 01948.

8. Veće se uverilo da gorenavedeni dokumenti sadrže dovoljne indicije pouzdanosti i relevantnosti da bi bili uvršteni u spis i odobriće njihovo uvrštavanje.

2. Dokumenti u vezi s kojima ima protivljenja

(a) Dokument broj 00808 na osnovu pravila 65ter

¹⁴ *Tužilac protiv Ljubeta Boškoscog i Johana Tarčulovskog*, predmet br. IT-04-82-T, Odluka po Drugom zahtevu Tarčulovskog za uvrštavanje u spis dokaznih predmeta bez posredstva svedoka s Dodatkom A, 7. april 2008. godine, par. 5.

¹⁵ Odgovor, par. 5.

¹⁶ Odbrana je predložila ovaj dokument u sudnici 12. februara 2009. godine i on je potom uvršten u spis kao dokazni predmet br. D404 (sudski pretres, 12. februar 2009. godine, T. 9474). Prema tome, odluka je bespredmetna kad je reč o ovom konkretnom dokumentu).

9. Dokument broj 00808 na osnovu pravila 65ter jeste izveštaj UN o "Situaciji vezanoj za ljudska prava na teritoriji bivše Jugoslavije", koji je sastavio specijalni izvestilac Komisije za ljudska prava UN i koji je generalni sekretar UN prosledio Generalnoj skupštini UN i Savetu bezbednosti UN 17. novembra 1992. godine. Pri sastavljanju tog izveštaja, specijalni izvestilac je uzeo u obzir materijal koji su pripremile i dostavile vlade, intervladine organizacije i nevladine organizacije,¹⁷ kao i materijal dobijen od mnogobrojnih žrtava i svedoka kršenja ljudskih prava.¹⁸ Paragrafi od 99 do 114 konkretno se odnose na Kosovo. U izveštaju je, između ostalog, detaljno opisana napeta situacija na Kosovu 1992. godine, naročito kad je reč o raznim vrstama diskriminacije kojima je bilo izloženo albansko stanovništvo. Takođe se govori o izmenama u školstvu koje su uvele srpske vlasti, uključujući uvođenje srpskog školskog programa i zabranu nastave na albanskom jeziku u mnogim školama. U izveštaju se napominje da su srpske vlasti ograničile emitovanje programa i objavljivanje na albanskom jeziku. Uz to, u izveštaju se navodi da je, tokom tri godine pre datuma sastavljanja izveštaja, otišlo više od 300.000 Albanaca i da je velik broj njih otpušten s posla a da su na njihova radna mesta dovedeni Srbi ili Crnogorci. Naposletku, u izveštaju stoji da je u to vreme na Kosovu bilo sve više pripadnika jugoslovenskih snaga.

10. Tužilaštvo tvrdi da je taj izveštaj relevantan kad je reč o razvoju krize na Kosovu i da on objašnjava istorijski i politički kontekst sukoba 1998. i 1999. godine.¹⁹ Pošto se radi o izveštaju generalnog sekretara, tužilaštvo tvrdi da taj izveštaj potiče iz zvaničnog izvora i da je stoga pouzdan.²⁰ Tužilaštvo takođe tvrdi da je uputilo na taj izveštaj u paragrafu 19 svog Pretpretnog podneska²¹ i da je on uvršten u spis u predmetu *Milutinović i drugi*.²²

11. Odbrana tvrdi da van konteksta dokument broj 00808 na osnovu pravila 65ter ima malu dokaznu vrednost za ovaj predmet.²³ Odbrana tvrdi da je tužilaštvo trebalo da

¹⁷ Uključujući *Amnesty International* i *Helsinki Watch*, broj 00808 na osnovu pravila 65ter, par. 5.

¹⁸ Broj 00808 na osnovu pravila 65ter, par. 5.

¹⁹ Zahtev, par. 90; v. takođe Pretpretni podnesak, par. 10-21.

²⁰ Zahtev, par. 90.

²¹ V. takođe Pretpretni podnesak, par. 10-21, u vezi s istorijskim i političkim kontekstom sukoba na Kosovu 1998. i 1999. godine.

²² Zahtev, par. 90; *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87, Odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokumentarnih dokaza, 10. oktobar 2006. godine, par. 51 (uvršten u spis kao broj 4423 na osnovu pravila 65ter u predmetu *Milutinović i drugi*) (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milutinović*).

²³ Odgovor, par. 7.

pozove svedoka koji bi dokument stavio u kontekst, na primer autora izveštaja, ili neke druge svedoke koji su pristupili kao svedoci tužilaštva.²⁴ Odbrana napominje da je tužilaštvo u svojim podnescima na osnovu pravila 65ter navelo da će zatražiti da se taj dokument uvrsti u spis putem Batona Haxhiua, koji je pozvan da svedoči u ovom postupku, ali od njega nije zatraženo da iznese svoje komentare o tom izveštaju. Odbrana takođe tvrdi da ne može da istraži ili ospori informacije iz izveštaja jer ne poznaje njihove izvore.²⁵

12. Veće prihvata da taj izveštaj sadrži informacije koje su donekle relevantne kad je reč o kontekstu navoda iz Optužnice.²⁶ Izveštaj je sastavio specijalni izvestilac Komisije za ljudska prava UN i generalni sekretar UN ga je prosledio Generalnoj skupštini UN i Savetu bezbednosti UN. Pored toga, u izveštaju su detaljno navedeni izvori iz kojih potiču informacije, uključujući izvore iz vlade, NVO, svedoke, žrtve, intervladine organizacije i organizacije koje se bave ljudskim pravima, kao što su *Amnesty International*, *Helsinki Watch* i drugi.²⁷ Poželjno je da se dokumenti nude na usvajanje u spis putem svedoka koji mogu da iznesu komentare o njima, međutim, to pravilo se ne može smatrati nepromenljivim, pa Veće, nakon što je brižljivo proučilo dokument, smatra da on sam govori o svojoj relevantnosti i dokaznoj vrednosti. Relevantna tema izveštaja takođe je bila tema razmatranja drugih dokaza. Veće se takođe uverilo da to što nema dokaza koji govore o periodu od 1992. do 1998. godine ni na koji način ne obezvređuje relevantnost i dokaznu vrednost. Shodno tome, dokument broj 00808 na osnovu pravila 65ter biće uvršten u dokazni spis.

(b) Dokument broj 01725 na osnovu pravila 65ter

13. Dokument broj 01725 na osnovu pravila 65ter jeste "Rešavanje problema od uticaja na borbenu gotovost Prištinskog korpusa, Zahtev". Po svemu sudeći, taj dokument, s datumom 4. jun 1999. godine, poslao je general Nebojša Pavković Štabu Vrhovne komande. Svaka stranica nosi pečat. Dokument ukazuje na to da je Pavković, nakon što je od 23. do 26. maja 1999. godine obišao neke jedinice Prištinskog korpusa, zatražio da

²⁴ Odgovor, par. 8 i 10.

²⁵ Odgovor, par. 9.

²⁶ Optužnica, par. 88.

²⁷ Dokument broj 00808, par. 5.

se na nivou Vrhovne komande reši nekoliko "problema", uključujući to što snage MUP nisu bile prepotčinjene odgovarajućim komandama VJ jer nisu primile odgovarajuća naređenja od svojih nadređenih komandi MUP, kao i druga pitanja vezana za snage MUP.

14. Tužilaštvo tvrdi da ovaj dokument sadrži službeni pečat Arhive VJ u Beogradu.²⁸ Odbrana se protivi uvrštavanju u spis dokumenta broj 01725 i tvrdi da on doduše nosi pečat Arhive VJ u Beogradu, ali da nema delovodni pečat, što ukazuje na falsifikat.²⁹ Odbrana tvrdi da je tadašnji premijer Đinđić u Pavkovićevo ime predao tužilaštvu predloženi dokument, u Pavkovićevo nastojanje da "iskupi sebe ili one koje je možda štatio".³⁰ Odbrana tvrdi da dokument nema potpis ni generala Pavkovića ni generala Stojimirovića, koji je obično davao odobrenje za slanje takvih dokumenata telegramom.³¹ Odbrana dalje tvrdi da je taj dokument, budući da nosi oznaku strogo poverljivo 872-172/3, očigledno treći u seriji i da je za ocenu njegove autentičnosti relevantno videti delovodnik i utvrditi da li je on iste prirode kao prethodni dokumenti iz te serije.³²

15. Veće se uverilo da je dokument broj 01725 relevantan kad je reč o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata o kojem se iznose navodi jer se u njemu govori o potčinjavanju jedinica MUP jedinicama VJ.³³ U skladu s odlukom od 1. oktobra 2009. godine,³⁴ ovo Veće je uzelo u obzir iskaz svedoka Philipa Cooa, koji je svedočio o dokumentima koji su tužilaštvu dostavljeni u ime generala Pavkovića. Philip Coe je posvedočio da nijedan od dokumenata, uključujući predloženi dokument, ne ukazuje na to da su oni bili predmet krivotvorenja ili falsifikovanja.³⁵ Shodno obrazloženju te odluke, Veće smatra da dokument broj 01725 sadrži dovoljne indicije pouzdanosti i autentičnosti da bi bio uvršten u spis. Međutim, odluka o tome koju težinu treba pridati

²⁸ Zahtev, par. 42.

²⁹ Odgovor, par. 11.

³⁰ Odgovor, par. 12.

³¹ Odgovor, par. 14. Odbrana dalje tvrdi da se iz vrste slova na originalu dokumenta vidi da je on transmitemom poslat u vidu telegrama. Odbrana tvrdi da bi telegram imao pečat organa koji ga je primio.

³² Odgovor, par. 14.

³³ Dokument broj 01725, str. 1, stavke 1-2; Optužnica, par. 23.

³⁴ *Tužilac protiv Vlastimira Đorđevića*, predmet br. IT-05-87/1-T, Odluka po usmenom zahtevu tužioca za uvrštavanje u spis dokumenata ponuđenih putem svedoka Philipa Cooa, 1. oktobar 2009. godine, par. 15-16.

³⁵ Philip Coe, T. 8609-8612.

tom i drugim dokumentima o kojima je govorio g. Coe biće doneta u kasnijoj fazi. Dokument broj 01725 biće uvršten u spis.

D. Dispozitiv

16. Iz ovih razloga i u skladu s pravilima 54 i 89 Pravilnika, Veće

ODOBRAVA da se u Odgovoru prekorači propisani broj reči;

ODLUČUJE kako sledi: dokumenti koji nose sledeće brojeve na osnovu pravila 65ter: 01146, 01162, 01425, 01429, 01434, 00927, 00922, 00926, 04154, 05268, 05269, 05272, 05279, 05283, 05284, 05298, 05275, 05286, 05293, 05294, 05295, 04260, 01041, 01929, 01946, 01930, 02574, 02575, 02801, 03081, 04050, 04052, 02591, 04311, 04306, 02930, 01148, 01138, 04053, 04307, 04138, 04101, 04168, 01063, 04046, 01651, 01655, 02807, 02810, 02811, 04310, 01738, 04011, 05221, 05222, 05223, 05224, 05225, 05230, 05300, 05319, 02153, 02585, 04173, 04261, 04196, 04479, 05280, 05281, 05282, 05285, 05289, 05291, 05292, 05296, 05297, 05299, 00796, 00800, 00801, 04089, 04009, 01854, 01857, 02659, 02660, 02661, 02814, 04040, 01948, 00808 i 01725 biće prihvaćeni i uvršteni u dokazni spis;

NALAŽE Sekretarijatu da prihvaćenim dokumentima dodeli brojeve dokaznih predmeta i o tome pismenim putem obavesti Veće i stane u postupku.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavan tekst na engleskom.

Dana 7. decembra 2009. godine,
U Hagu,
Holandija

/potpis na originalu/
sudija Kevin Parker,
predsedavajući

[pečat Međunarodnog suda]